

JUDr. Pavel Blažek, Ph.D.
MINISTR SPRAVEDLNOSTI ČR

Praha 18. srpna 2023
č. j. MSP-998/2021-ODKA-SPZ/4
Počet listů: 2
Přílohy: 3

Nejvyšší soud
Burešova 20
657 37 Brno

Zemřelý obviněný K. Z. – stížnost pro porušení zákona

Přílohy:

- 1) rozsudek bývalého Nižšího vojenského soudu v Brně, PSP-47, ze dne 11. 11. 1955, sp. zn. T 37/55,
- 2) podnět k SPZ advokáta JUDr. M. ze dne 4. 12. 2021
- 3) zpráva Vojenského ústředního archivu ze dne 5. 1. 2022

Podle § 266 odst. 1 zák. č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), podávám ve prospěch zemř. obv. K. Z. (dále jen „obviněný“)

stížnost pro porušení zákona

proti rozsudku bývalého Nižšího vojenského soudu v Brně, PSP-47, ze dne 11. 11. 1955, sp. zn. T 37/55, pravomocnému dne 15. 11. 1955.

Napadené rozhodnutí

1. Rozsudkem bývalého Nižšího vojenského soudu v Brně, PSP-47, ze dne 11. 11. 1955, sp. zn. T 37/55 (dále jen „*napadený rozsudek*“) byl obviněný uznán vinným trestným činem nenastoupení služby v branné moci podle § 265 odst. 1 trestního zákona č. 86/1950 Sb. (dále jen „*tr. zák. z r. 1950*“), kterého se měl dopustit tak, že:

„dne 20. 9. 1955 nenastoupil, jak byl podle povolávacího rozkazu povinen, vojenské cvičení a odvolával se při tom na svoje náboženské přesvědčení, že je Svědek Jehovův.“

2.

3. Za to mu byl napadeným rozsudkem podle § 265 odst. 1 tr. zák. z r. 1950 uložen trest odnětí svobody na dva roky a současně jím byla podle § 43 tr. zák. z r. 1950 vyslovena ztráta čestných práv občanských a ztráta práv uvedených v § 44 odst. 2 tr. zák. z r. 1950 na dobu tří let.

Právní posouzení

4. Mám za to, že napadeným rozsudkem a v řízení mu předcházejícím byl porušen zákon v neprospěch obviněného v ust. § 265 odst. 1 tr. zák. z r. 1950.

Relevantní právní úprava

5. Podle § 15 odst. 1 Ústavy ČSR z r. 1948 „*se svoboda svědomí zaručuje*“.
6. V § 1 odst. 1 tr. ř. z r. 1950 se uvádí: „*Účelem trestního řádu je upravit řízení v oboru trestního soudnictví tak, aby trestné činy byly náležitě zjištěny a jejich pachatelé podle zákona potrestáni*“.
7. Ust. § 2 odst. 3 tr. ř. z r. 1950 určovalo, že: „*Úkolem soudu v trestním řízení je zejména spravedlivě rozhodovat o trestných činech (...)*“.
8. Podle § 265 odst. 1 tr. zák. z r. 1950 „*Kdo v úmyslu vyhnout se trvale vojenské činné službě nebo zvláštní službě nenastoupí službu v branné moci do čtyřiaadvaceti hodin po uplynutí lhůty stanovené v povolávacím rozkaze, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.*“
9. Podle čl. 18 Všeobecné deklarace lidských práv ze dne 10.12. 1948 (dále jen „VDLP“) má každý právo na svobodu myšlení, svědomí a náboženství; toto právo v sobě zahrnuje i volnost změnit své náboženství nebo víru, jakož i svobodu projevat své náboženství nebo víru sám nebo společně s jinými, ať veřejně nebo bohoslužbou a zachováním obřadů.

Posouzení předmětné věci

10. Čin obviněného, tedy odmítnutí vykonávání povinností v souvislosti s výkonem vojenské služby z důvodu náboženského vyznání, směřoval k uplatnění základního práva občana zaručeného ustanovením § 15 odst. 1 Ústavy ČSR z r. 1948 a dále čl. 18 VDLP.
11. Ústavní soud v obdobné věci v nálezu ze dne 7. 10. 1998, sp. zn. II.ÚS 285/97, konstatoval:
„U stěžovatele se jednalo o uplatnění práva na svobodu myšlení, svědomí i náboženství, jak to má na mysli čl. 18 VDLP. Ústava z r. 1948, platná v r. 1959, tuto svobodu svědomí a vyznání sice formálně zaručovala, ovšem norma nižší právní síly (zákon), aby takovéto právo občan mohl realizovat, vydána nebyla a praktická ustanovení jiných norem nižší právní síly tuto svobodu prakticky likvidovala. Stěžovatel tedy neměl vůbec žádnou možnost, aby mohl dostát svým povinnostem, uloženým mu zákonem, aniž by se dostal do rozporu se svým vlastním svědomím.“
12. S ohledem na výše popsané nemohlo jednání obviněného být trestným činem pro absenci prvku protiprávnosti. K tomu však bývalý Nižší vojenský soud v Brně, PSP-47, v rozporu se svými povinnostmi vyplývajícími z ust. § 1 odst. 1 a § 2 odst. 3 tr. ř. z r. 1950 nepřihlédl a obviněného uznal vinným nedůvodně.
13. Vzniklá nezákonnost nebyla napravena ani po vydání zák. č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, neboť nebyl podán návrh na zrušení rozhodnutí v přezkumném řízení ani příbuznými obviněného zemřelého, ani prokurátorem.
14. Pro případ, že by Nejvyšší soud dospěl k závěru, že jsou splněny podmínky pro rozhodnutí o této stížnosti pro porušení zákona v neveřejném zasedání, s takovým postupem souhlasím.

Návrh

15. Se zřetelem na shora uvedené okolnosti navrhuji, aby Nejvyšší soud:
  - 1) podle § 268 odst. 2 trestního řádu vyslovil, že rozsudkem bývalého Nižšího vojenského soudu v Brně, PSP-47, ze dne 11. 11. 1955, sp. zn. T 37/55, a v řízení mu předcházejícím, byl v neprospěch obviněného porušen zákon v ust. § 265 odst. 1 tr. zák. z r. 1950,
  - 2) s odkazem na ust. § 269 odst. 2 trestního řádu napadený rozsudek zrušil a zrušil také další rozhodnutí na zrušený rozsudek obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu,
  - 3) a dále postupoval podle § 271 odst. 1 trestního řádu.